

CVETJE

z vertov svetega Frančiška.

II. leto.

V Gorici, listopad 1881.

II. zvezek.

„Media vita in morte sumus.“

V sredi nas življenja dni
Smert povsod obdaja;
Kje se pač pomoč dobi,
Milost kje nahaja?
To ti, Gospod, le sam si.
O peče grozno greh nas gerd,
Ki tvoj je nam zaslužil serd.
O sveti Gospod Bog,
O sveti, močni Bog,
O sveti, vsmiljeni zveličar,
Ti večni Bog!
Osvusti nam vtopiti
reki grenkih smertnih tog!
Kyrie eleison!

V sredi smertnih tog preti
Nam peklensko žrelo;
Gdo nas reši, gdo oprosti
Take teže smelo?
To ti, Gospod, le sam si.
Slabost se naša smili ti,
Pomagaš rad nam v sili ti.
O sveti Gospod Bog,
O sveti, močni Bog,
O sveti, vsmiljeni zveličar,
Ti večni Bog!
Obaruj nas obupa,
Vtolaži vbozih britki stok!
Kyrie eleison!

V sredo nas peklà noči
Greh naš gnjusni klati;
Kam vbežimo, Bog naš ti,
Kje bo nam obstati?
Pri tebi, Gospod, samem.
Pretil si drago kri za nàs,
Dobrotljiv nam nagnil obraz.
O sveti Gospod Bog,
O sveti, močni Bog,
O sveti, vsmiljeni zveličar,
Ti večni Bog!
O daj nam mirno vmreti,
Vzemí nas v svojih svetih krog!
Kyrie eleison!

Vodilo tretjega reda sv. Frančiška s kratko razlago.

Šestnajsto poglavje.

O obiskovanju in kaznovanju tistih, ki slabo žive.

Nadalje naj se ministri z brati in sestrami svojega mesta ali kraja shajajo k običnemu obiskovanju v kakem samostanu ali če ga ni tam, v kaki cerkvi, in naj imajo za vizitatorja mašnika iz kakega od cerkve poterjenega reda; naj jim ta naloži zveličavno pokoro za storjene pregreške. Drugi pa jim nobeden ne sme te vizitatorske službe opravljati. Ker je pa tako življenje vpeljano od sv. Frančiška, svetujemo, da se vzamejo vizitatorji in učeniki iz reda manjših bratov, katere bodo odločili kustosi in gvardijani tega reda, ko bodo za to prošeni. Nikaker pa nočemo, da bi se ta bratovščina od neduhovnika obiskovala (vizitirala). Tako obiskovanje pa naj se napravi enkrat na leto, če ne terja kaka posebna potreba, da bi se večkrat ponovilo. Nepoboljšljivi pa in nevbogljivi naj se trikrat opominjajo, in če se ne poboljšajo, naj se po nasvetu diskretov (svetovavcev) izpahnejo iz družbe te bratovščine.

Razlaga.

Nekedaj so si bratje in sestre tretjega reda sami volili oglednika ali vizitatorja; papež Nikolaj IV. jim v tem poglavju le svetuje, naj si ga izvolijo iz prvega reda sv. Frančiška; poznejši papeži pa so to naravnost zapovedali ter generalnim in provincijalnim ministrom tega reda oblast dali tretjemu redu odločevati vizitatorje. Odločujejo se navadno na tri leta pri provincijalnih kapitelnih prvega reda. Sme se pa za to službo postaviti tudi kak svetovni duhovnik, samo da mora tudi sam biti v tretjem redu.

Ime vizitator (obiskovavec ali oglelnik) dandanašnji pri nas ni kaj v navadi, temuč navadno pravimo ravnatelj ali direktor, prednjik ali prezes tretjega reda, ker je dandanašnji skoraj vsa skerb za ta red v njegovih rokah. Ravnatelj ima vpisovati v red, preobleko opravljati in obljube sprejemati; on ima tudi pravico po potrebi polajšanje dajati glede predpisov svetega vodila, pokoro nalagati tistim, ki se kaj pregreše, in po svetu predstojnikov nepoboljšljive iz reda izbrisati; on ima ob shodih pridigati in učiti, sveto vodilo razlagati in k pravi pobožnosti napeljevati ude ter vesoljno odvezo

jim dajati. Do njega naj se torej oberne, kedor hoče v red sprejet biti; prinesiti pa mora spričevalo od svojega domačega duhovnega pastirja, ali tudi od ministra ali predstojnika tretjega reda, da je po svojem kerščanskem življenju vreden v red sprejet biti. Ravnatelj naj prosivca izprašuje in podučuje, kaker vkažuje vodilo v 1. in 2. poglavju. Preobleka naj se potem napravi, ako mogoče, ob občnem shodu in tedaj naj vodja dotičnemu pove, da more čez eno leto obljube storiti; za kar pa se ima prej oglasiti, ter zopet od domačega duhovnika in redovnega predstojnika spričevalo prinesiti, da ni zadržka, ki bi oviral njegove obljube. O preobleki ali potem, ko obljube dela, se da dotičnemu bratu ali sestri novo redovno ime; tudi se jim naredi spričevalo sprejema ali obljub.

Vsaki ravnatelj imej dva zapisnika tretjerednikov, ki jih ima voditi; v enega se zapisujejo imena tistih, ki v red stopijo, v drugega tistih, ki naredo obljube. Imena poslednjih naj ravnatelj, ki so izmej svetovne dudovščine, vsako leto sproti pošljejo v bližnji samostan pervega reda. Oni naj tudi vsake tri leta prosijo dotičnega provincijala, da jim ponovi oblast.

Nasproti pa naj ravnatelj, ki so udje pervega reda, skerbe, da bodo vedno v lepem soglasju z duhovnimi pastirji tistih krajev, kjer imajo svoje tretjerednike; te naj opominjajo, da bodo svojim domačim duhovnikom pokorni in s posebno spoštljivostjo vdani, da bodo pridno hodili k župni službi božji ter vsem ljudem svojega kraja v tem oziru najlepši zgled dajali.

K obiskovanju ali vizitaciji naj se bratje in sestre zbero, keder jim je napovedano, v cerkvi, kjer imajo navadno svoje shode; saj je vizitator ravno tisti, ki jim ima ob drugih shodih besedo božjo oznanjevati, kar prvotno ni bilo tako. Mej tem, ko večina v cerkvi ostane ter moli, morejo posamezni v zakristiji zaporedoma govoriti z vizitatorjem, ter ob kratkem svoje posebne misli in želje, prošnje in pritožbe mu razodeti. Ob tej priložnosti naj se tisti, ki malo spodbudno ali celo spotekljivo žive, ljubeznjivo pa resno opominjajo in svare. Ako je njihova napaka svetu v pohujšanje in redu na škodo ter se po trikratnem opominjanju niso poboljšali, ni drugega pomočka, kaker take očitno s pridižnice izključiti iz reda z besedami: „ta in ta je nehal ali nehala biti ud tretjega reda.“ Vender naj ravnatelj dobro premisli, preden to stori, in posvetuje se ne le z ministri in diskreti, temuč ako je mogoče tudi z dotičnim duhovnim pastirjem. Izključen izgube vse pravice in milosti reda ter naj se nigdar več ne sprejmejo.

Sedemnajsto poglavje.

Kako naj se ogibljejo preprirov mej seboj in z drugimi.

Bratje in sestre naj se tudi ogibljejo, koliker je mogoče, preprirov mej seboj in z drugimi; če so se pa prepri, vneli naj jih skerbno poravnajo. Če ni drugači, naj se obernejo do tistega, ki ima pravico razsojevati.

Razlaga.

Že v drugem poglavju naroča sv. Frančišek, da naj se spravi sè svojimi bližnjimi, gdor hoče sprejet biti v tretji red; nato uči v desetem poglavju, kako naj se bratje pomirijo mej seboj in z drugimi; naposled v le-tem — sedemnajstem — poglavju še enkrat svari pred kregi, prepri in pravdami. Iz tega vidimo očitno, kako imenitna se je zdela ta reč svetemu očetu Frančišku, in po pravici! Saj tudi naš božji zveličar sam svétuje, rajši vse poterpeti, kaker pa kregati se in prepirati. „Če te gdo vdari po desnem licu“, tako beremo pri sv. Matevžu (5, 39-40), „nastavi mu tudi drugo; in gdor se hoče pravdati s teboj in tvojo suknjo ti vzeti, pusti mu še plašč.“ Vender s temi besedami Kristus ne prepoveduje pravično se braniti in tako tudi sveto vodilo pripušča, keder ni druge pomoči, pred postavljeno sodbo iskati pravice. Ali, če je le količkaj mogoče, naj se izkušajo rajši sami poravnati sè svojim nasprotnikom, ali pa naj prepuste kakemu izkušenemu, poštenemu možu razsodbo.

Še bolj se je treba varovati pravd, če imajo bratje in sestre mej sabo kakove prepire. Tu veljajo gotovo besede aposteljna Pavla (I. Kor. 6, 7): „Že to je nerodnost mej vami, ker imate pravde mej saboj; zakaj rajši krivice ne terpite? zakaj rajši ne prenašate škode? Vi pa krivico delate in škodo, in to bratom!“ — Ako imajo torej tretjeredniki kaj mej sabo, naj jih skušajo zravnati redovni predstojniki in ogledniki; če si ne dajo dopovedati, bo pa najboljše, da se izključijo iz reda, berž ko se začno tožariti in pravdati. Saj bi jim tretji red malo ali nič ne hasnil, oni pa bi njemu ko malopridni udje mnogo škodili na zunaj in na znotraj; red bi pred svetom izgubljal dobro ime, dotična skupščina pa mir mej sabo in bratovsko edinstvo.

Premišljevanja o prečastitljivih ranah svetega Frančiška.

Peto premišljevanje.

4. poglavje.

O nekem svetem bratu, ki je videl čudovito prikazen nekega svojega tovariša, ki je bil vmerl.

V rimski okrajini je videl neki jako pobožen in svet brat tole prikazen. Ko je vmerl neko noč in zjutraj bil pokopan pred vhodom v zborni izbo neki ljubeznjiv brat njegov tovariš, ravno ta dan se je zbral tisti brat v nekem kotu zborne izbe po kosilu, da bi pobožno prosil Boga in sv. Frančiška za dušo tistega brata, ki je bil vmerl, svojega tovariša. In ko je dalj časa molil s prošnjami in solzami o poldne, ko so bili vsi drugi spat šli, zasliši naenkrat velik ropot po samostanu; hitro torej z velikim strahom oberne oči proti grobu tistega svojega tovariša in vidi tam stati pri vходу v zborni izbo svetega Frančiška in za njim veliko množico bratov okoli tistega groba. In ko dalje gleda, vidi v sredi samostana močno velik ogenj in v sredi plamena dušo svojega ranjkega tovariša. Gleda tudi okoli samostana in vidi Jezusa Kristusa ko gre okoli samostana z velikim tovarštvom angeljev in svetnikov. Ko gleda te reči z velikim stermenjem, vidi, ko gre Kristus mimo zborne izbe, da sv. Frančišek se vsemi svojimi brati poklekne in tako pravi: „Preljubi moj oče in Gospod, po tisti neprecenljivi ljubezni, ki si jo pokazal človeškemu rodu v svojem včlovečenju, te prosim, da imej vsmiljenje z dušo tistega mojega brata, ki gori v tistem ognju.“ In Kristus ne odgovori nič, temuč kar mimo gre. In ko se je v drugič vernil ter mimo zborne izbe šel, sveti Frančišek še poklekne se svojimi brati kaker vpervič ter ga prosi na ta način: „Vsmiljeni oče in Gospod, po neizmerni ljubezni, ki si jo pokazal človeškemu rodu, ko si vmerl na lesu križa, te prosim da imej vsmiljenje z dušo tistega mojega brata.“ In Kristus je ravno tako mimo šel ter ni vslisal. In ko je zavil okoli samostana se verne vtretjič in gre mimo zborne izbe, in tedaj sv. Frančišek poklekne kaker prej, pokaže mu roke in noge in persi in pravi tako: „Vsmiljeni oče in Gospod, po tisti veliki bolečini in veliki tolažbi, ki

sem jo okušal, ko si vložil te rane v moje meso, te prosim, da imej vsmiljenje z dušo mojega brata, ki je v tistem ognju vic.“ Čudna stvar! ko je prosil Kristusa le-ta tretji pot sv. Frančišek v imenu svojih ran, vstavi se ta hip in gleda rane in vsliši prošnjo in pravi tako: „Tebi, Frančišek, dan jaz dušo tvojega brata.“ In s tem gotovo da je hotel počastiti in poterčiti slavne rane sv. Frančiška in naravnost naznaniti, da se duše njegovih bratov, ki pridejo v vice, ne rešijo terpljenja in ne peljejo v večno zveličanje lažje, kaker po moči njegovih ran, po besedah, ki jih je Kristus rekel sv. Frančišku, ko mu jih je vtisnil. Zato je hitro, ko so bile rečene tiste besede, izginil tisti ogenj iz samostana in vmerli brat je prišel k sv. Frančišku in skupaj z njim in s Kristusom je šlo vse tisto lepo tovarilstvo sè svojim slavnim kraljem v nebesa. Zavaljo tega se je tisti njegov tovariš in brat, ki je molil zanj, silno veselil, ko ga je videl rešenega terpljenja in peljanega v raj; in potem je povedal drugim bratom po versti vso prikazen in vkupaj ž njimi je hvalil in zahvaljal Boga.

5. poglavje.

Kako je neki imeniten vitez in častivec sv. Frančiška gotovost dobil glede smerti in prečastitljivih ran sv. Frančiška.

Neki imeniten vitez iz Masse sv. Petra, z imenom Landolf, ki je sv. Frančiška močno častil ter naposled iz njegovih rok prejel obleko tretjega reda, je tako-le gotovost dobil glede smerti in prečastitljivih ran sv. Frančiška.

Ko je bil sv. Frančišek blizu smerti, tedaj je hudič v omenjenem kraju neko ženo obsedel ter jo nevsmiljeno trapil, zraven pa ji je toliko učenost dal, da je premagala vse učene in modre može, ki so prihajali, da bi se skušali ž njo. Zgodilo se je pa, da je hudič iz nje šel ter jo za dva dni pustil prosto. Tretji dan se je pa zopet vernil vanjo ter jo je še bolj nevsmiljeno trapil, kaker poprej. Ko je gospod Landolf to izvedel, gre k tisti ženi in vpraša hudiča, ki je v nji bil, zakaj jo je za dva dni zapustil, in zdaj, ko se je vernil, jo bolj trapi, kaker poprej. Hudič odgovori: „Da sem jo zapustil, je bilo to vzrok, ker smo se zbrali, jaz sè vsemi tovariši, ki so v tej okolici, ter šli jako mogočni k smerti berača Frančiška, da bi se ž njim pregovarjali in pridobili njegovo dušo. Pa obdajala in branila jo je večja truma angeljev, kaker je bilo nas, in ti so jo v nebesa nesli, mi pa smo osramočeni odešli. Tako

zdaj nadomeščam in plačujem tej nesrečni ženi, kar sem v teh dveh dneh zamudil.“

Gospod Landolf ga je nato v imenu božjem zarotil, naj mu pove, kaj je resničnega na svetosti sv. Frančiška, o katerem pravi, da je vmerl, in na svetosti sv. Klare, ki je bila še živa. Hudič mu je odgovoril: „Hočem ali nočem, povedal ti bom to, kar je res. Bog oče se je zavoljo grehov sveta tako razjezil, da je bilo videti, kakor bi hotel v kratkem izreči končno sodbo proti moškim in proti ženskam ter jih zatreti in sè sveta pomesti, če se ne poboljšajo. Kristus pa, sin njegov, je prosil za grešnike in obljubil svoje življenje in terpljenje ponoviti v nekem moškem, to je v vbožčku in beraču Frančisku, po čiger življenju in podučevanju jih bo mnogo sè vsega sveta nazaj pripeljal na pot resnice in mnogo tudi k pokori. In zdaj, da svetu pokaže, kar je storil nad sv. Frančiškom, je hotel, da jih je mnogo pri njegovi smerti videlo in tudi doteknilo se ran njegovega terpljenja, katere mu je bil še živemu vtisnil v telo. Podobno je tudi mati Kristusova obljubila ponoviti svojo deviško čistost in ponižnost v ženski, to je v sestri Klari, tako, da bo po njenem zgledu mnogo ženskih našim rokam odtergano. Ta dvojna obljuba je Boga Očeta potolažila, da je odložil končno razsodbo.“

Gospod Landolf se je hotel prepričati, ali je hudič, ki je oče in zaloga laži, resnico govoril v teh rečeh in še posebno kar zadeva smert sv. Frančiška. Poslal je tedaj enega svojih zvestih služabnikov v Asiz, v samostan svete Marije Angelske, da bi zvedel, če je sv. Frančišek še pri življenju, ali če je že vmerl. Ko je ta v samostan prišel, je vse natančno pozvedel, in ko se je vernil, sporočil je svojemu gospodu za gotovo, da se je sv. Frančišek ravno tisti dan in tisto uro iz tega življenja ločil, kakor je bil hudič povedal.

6. poglavje.

Papež Gregor IX. dobi pojasnilo glede neke dvojilve, katero je imel zavoljo ran sv. Frančiška.

Izpustivši vse druge čudeže svetih prečastljivih ran sv. Frančiška, ki se berejo v popisih njegovega življenja, naj se izve h koncu petega premišljevanja, da ko so papež Gregor IX. glede persne rane sv. Frančiška nekoliko dvojili, se jim je neko noč, kakor so sami pozneje pravili, prikazal sv. Frančišek, vzdignil nekoliko desno roko in razkrivši persno rano prosil jih eno sklénico, in

oni so jo vkazali prinesiti, in sv. Frančišek si jo je dal podstaviti pod persno rano in v resnici se je zdelo papežu, da se je do verha napolnila s kervjo, pomešano z vodo, ki je tekla iz imenovane rane, in od takrat je odešlo od njih vse dvojenje. In potem so po svetu vseh kardinalov poterdili prečastitljive rane sv. Frančiška, ter so o tem posebno pismo s privešenim pečatom izročili bratom; in to so storili v Viterbu v enajstem letu svojega papeštva, in pottlej v dvanajstem letu so izdali še drugo pismo, bolj obširno.

Tudi papež Miklavž III. in papež Aleksander sta dala o tem obširne privilegije, po katerih je sè vsakim, ki bi tajil prečastitljive rane sv. Frančiška, kakor s krivovercem ravnati.

In to naj bo zadosti glede petega premišljevanja preslavnih in prečastitljivih ran našega očeta, sv. Frančiška, katerega življenje nam Bog daj nasledovati na tem svetu, da bomo enkrat vredni s pomočjo njegovih preslavnih ran ž njim zveličani biti v nebesih.

V hvalo Jezusa Kristusa in vbožčka sv. Frančiška!

Amen!

Sv. Jožefa žalost in veselje.

XI.

Ena naj težavniših reči na svetu je — zvesto izpolnjevanje dolžnosti svojega stanu. Že v mladosti človeka vse drugo bolj veseli, kakor ravno tisto delo, ki ga stariši ali pa učniki zapovedujejo. Keder je n. pr. učencu zapovedano kaj spisovati, takrat bi se raje učil; ko se ima učiti, bi raje bral; ko pride branje na versto ga spet kaj družega bolj mika; sploh pa vse, kar je z resnim trudom sklenjeno, kar se delo imenuje, to je otroku zoperno. Ravno zato nekterim noben stan ni všeč, in v svojih čvetočih letih si vedno zbirajo in prebirajo stanove, da si slednjič nobenega ne zbero, ako namreč nadležnega beraštva poštenim stanovom ne moremo prištevati. Pa če si je tudi človek svoj stan za stalno izvolil, mu spet večkrat nobena reč ni tako neljuba in težavna, kakor ravno tista opravila, katera mu izvoljeni stan naklada; dela družih stanov, meni, bi mu šla vselejše od rok. Poznal sem ljudi, ki po svojem stanu niso imeli težkih del, in še teh primeroma prav malo, pa so vender zdihovali in tožili, koliko imajo dela in terpljenja; in res bi bili vse drugo rajši pred zveršili, ka-

ker dolžnost svojega stanu. Kaj pa hočem še le reči o onih, katerim stan naklada tako obilna in težka dela, da so po njih ime dobili „delavci“, „težaki“? Ako mora terpin delati od zore do mraka in se s toliko močjo truditi, da mu ves ljubi dan vroč pot od čela kaplje: kaj, da bi se ne vtrudil, ne naveličal?

In čem daljše je življenje tem bolj se pristudi enakomerno opravilo. Kar sta Adam in Eva grešila, je zdaj delo za kazen, nam je tedaj nepovoljno; zakaj sleherna kažen je koliker toliko zoperna. In ravno dolžnosti, ki nam jih naš stan naklada, nas naj bolj vživo spominjajo, da je zemlja dolina solz, da sloni težak jarem na ramah Adamovih otrok.

Za sv. Jožefa ni bilo drugače; saj je bil tudi on „iz persti narejen, s kostmi in žilami sklenjen,“ za delo odločen, kaker vsak Adamov sin. Tudi njemu se je delo težko zdelo, tudi njemu so dolžnosti stanu napravljale grenke ure. In mnogo okoliščin je njemu delo še bolj težilo in grenilo, kaker družim delavcem.

Bil je kraljevega rodu. Spodobil bi se mu bil po vsej pravici kraljevi stan, ne pa — tesarski. Kraljeve vkaže dajati, bi mu bilo pač prijetniše, kaker sè sekiro, z óbličem, svedrom in žago terd les obdelovati; podložnih častne poklone sprejemati, bilo bi slajše, kaker od slabih plačnikov vborni zaslužek izterjevati; v krasni palači na zlatem prestolu sedeti, bi mu bilo seveda bolj vgajalo, kaker v tesni vborni tesarnici svoj pot prelivati Sploh, če smem po sedanjih izkušnjah soditi, moram že reči, da tesarsko delo se možu iz kraljevega rodu ni moglo primerno zdeti, nikar še prijetno.

Neprijetno je moralo biti za sv. Jožefa ponižno rokodelstvo tudi zato, ker je bil ves čas svojega življenja v revščini in pomanjkanju. Koliko lažje in hasnovitiše je rokodelstvo onemu, ki si lahko napravi obilno zalogo blaga in izdelkov, ki si lahko preskerbi najboljšega orodja in družih olajšav! A sv. Jožef tega ni imel; pri njem je bilo delo le od danes do jutri, zaslužek takorekoč iz roke v roko. Premožen mojster si lahko privošči v posebnih časih povoljni počitek; keder jè kaj bolehen, lahko izroči delo družim rokarn — pomočnikom, dokler popolnoma ne okreva. O sv. Jožefu pa beremo v starih sporočilih, da ni imel nikakeršnega pomočnika, nobenega posla; poleg tesarstva je tedaj moral skerbeti še za druge hišne potrebščine. Res da mu je pri delu pomagal sam Sin božji; a kako težko mu je moralo biti, Jezusu prepustiti ali celo zapovedati kako težavno tesarsko opravilo. In poleg tega je takrat,

ko je mogel Jezus pomagati, sv. Jožef že močno opešal, je tedaj z bog starosti vsako delo dvakrat težje opravljal.

Jako opovirano je bilo delo sv. Jožefa tudi s tem, da se je moral tolikrat seliti, večkrat ne vedé, kam pojde in za koliko časa. Ob taki priliki še teh pripomočkov, katere je imel ni mogel vseh seboj jemati; prejšnje naročnike je izgubil, novih v tujem kraju je bilo pa težko dobiti. Vsak rokodelec ve, kako to delo otežuje. In tudi mi se ne božno čudili, če se je mnogokrat delo zdelo sv. Jožefu težak jarem, ki ga je toliko let moral nositi: precej v mladosti, ko je bil še sam, moral je delati; ko je z Jezusom bežal v Egiptet in nazaj na Galilejsko, moral je še bolj delati; nikjer ni našel počitka, še le — na smertni postelji.

Znabiti še bolj, kaker delo njegovih rok, so ga težile dušne skerbi, ki jih je imel po svojem preimenitnem stanu. V tem spisu sem imel že mnogokrat priliko jih omeniti; le to naj še pristavim, da tudi pottlej, ko se je bil z Jezusom za stalno preselil v Nazaret ter ga je bilo marisikako drugo zló že zapustilo, ga vender skerbi še niso popustile. Omenim naj le eno samo. Vedel je, da je Jezus pravi Bog, da je Odrešenik vesoljnega sveta; in vender ostane ves čas skrit pred svetom, živi in dela na tihem, — kaj ima pač to pomeniti? Sv. Jožefu ni bilo dano, gledati vsegamogočnosti Jezusove, kaker jo je videla Marija in drugi ljudje o brezštevilih čudežih, ki jih je Jezus po njegovi smerti delal. Z nekim skrivnostnim plaščem se mu zakriva sedanost in prihodnost. Upanje ga sicer tolaži, a po drugi strani ga dovolj straši neznane prihodnosti prebitki meč, napovedan po Simeonu v tempeljau.

Pa kaker so bile stanovske dolžnosti za sv. Jožefa težavniše, kaker za druge ljudi, tako je bila pa tudi tolažba in pomoč obilniša. To bomo tem lažje razumeli, ako prevdarimo, kaj že nam navadnim ljudem delo lajša in slajša.

Kaj neki? Pred vsem prijetni počitek! Joj, kako je pridni delavec zvečer ves vtujen in spehan, da se mu nobena reč nič več ne ljubi; roke in noge mu omagujejo, život je ves potert, srce pa izgublja za sleherno delo tolikanj potrebni pogum. Pa čuj, „iz belega turna line“ že naznanja zvon zaželeni delopust. Pobožni delavec se pokriža in moli, v poštenu družbi se mej prijaznimi pogovori domu približuje, pri zmerni večerji se sè svojimi veselo razgovarja, opravi večerno molitev, na to ga sladko spanje zaziblje — in glej kaker preroben se zjutraj zbudi pa, kaker bi sinoči nič tru-

da ne bilo, s čilimi udi vesel hiti k svojim navadnim opravilam. Še bolj zdatno si ob nedeljih in praznikih odpočije.

Ali tako prijetnega počitka pa še noben delavec ni nikoli imel, kakor sv. Jožef. Zelo žal mi je, da tega ne znam tako pri- serčno popisati, kakor so znali svetniki premišljevati: Kako rajsko ljubeznjivo se je po dokončanem delu razveseljeval v nebeški druž- bi Jezusa in Marije; kolika tolažba mu je bila postrežba, s katero sta ga vselej razveseljevala Sin božji in Mati božja; kako dobro je delo vtrujenemu tesarju, ko so mej prijaznimi pogovori priproste jedi, katere je Marija pripravljala, skupaj vživali, potem skupaj Boga hvalili, in potlej še nekaj časa se skupaj razvedrovali; pa tudi mej delom sta mu Jezus in Marija sè svojo pričujočnostjo po- gum in serčnost dajala.

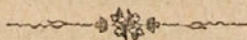
Drugi pripomoček, dolžnosti svojega stanu si lajšati je dober namen. Že mi navadni ljudje večkrat najtežavniša dela nekako lahko in urno opravljamo, ako smo jih s prav krepkim sklepom že naprej Bogu darovali; in če bi imeli v velikem trudu že oma- govati in omahovati, nas kratka beseda: „Iz ljubezni do tebe o Je- zus!“ ako pride iz dna serca, zopet podpre in daje novo moč omah- ljivi volji. Sveti Jožef je bil pa v tem oziru tako srečen, da je vedno blizu sebe imel Jezusa in Marijo; tedaj ni nigdar mogel po- zabiti, da vse, kar dela, je v prvi versti za njiju dva. V potu svo- jega obraza je služil Sinu božjemu kruh, ki se je imel spremeniti v tisto božjo kri, ki je bila prelita za zveličanje celega sveta; vsak- danji zaslužek je obračal za naj potrebniše reči Njemu, ki mu je celi svet v last, da bi ohranil življenje Njemu, ki daje in ohran- juje življenje vsim stvarjem. Iz ljubezni do Jezusa in Marije tako zgodaj vstaja; iz ljubezni do Jezusa in Marije se mej dnevom tru- di in poti; vsaka stopinja, vsak mahljej, vse vse je za ljubega Jezusa in Marijo! In kako, da bi mu ne šlo delo, če tudi še to- likanj težko, veselo in vspešno od rok!

Posebno zdaten pripomoček dolžnosti in opravila svojega sta- nu si slajšati, pa ima vsak človek sam v sebi. Skušnja uči, da ko- liker popolniši in svetejši je kedo, toliko natančniši in veselejši je v izpolnjevanju svojih dolžnosti. Prava svetost se naj lažje spozna na tem, kako se stanovske dolžnosti izpolnjujejo; in katekizem nam še posebej vелеvā, da moramo pri spovedi poleg družega terdno skleniti, da bomo dolžnosti svojega stanu natanko izpolnjevali. — Tedaj tudi iz tega ozira, ker je bil sv. Jožef mej svetniki naj pra- vičniši, moramo soditi, da se mu delo, čeravno v resnici težko, ven-

der ni zdelo tako grozovita nesreča, mariveč, da je bil sv. Jožef vesel delavec, zato ker je bil „pravičen.“ Z molitvijo je pričel, z molitvijo nadaljeval, in če je bil še tako truden, se ni naveličal. Kako bi se bil tudi naveličal, ko je videl, da se Marija najsvetejša Devica tudi ne naveliča kaker dekla delati ter si ne privoščí družega počitka kaker za molitev; kako bi se bil naveličal, ko se celo Sin božji ne naveliča: nov pogum mu raste, ko vidi potne kaplje na naj svetejšem čelu in žulje na najsvetejših rokah!

Brez dela tudi izmej nas nobeden ne more in ne sme biti. Pa mnogim se ravno delo zdi naj težja reč. Naj si ga olajšajo po zgledu sv. Jožefa. Z resnim delom naj pametno verstijo počitek, ki je pred Bogom in ljudmi pošten; zakaj, če si v grehu in nepoštenu počitka iščejo, se jim bo delo gotovo pristudilo. Naj delajo vsigdar iz dobrega namena, za Boga, in delo jih bo veselilo, zakaj če bi tudi za svet ne imelo vspeha, pri Bogu ne bo zastonj. Pred vsem pa naj si prizadevajo zboljšati svoje serce; keder bodo sami dobri, blagi poštenjaki, jim bo delo za veselje, kaker Adamu, dokler je bil nedolžen. Zato opominja pesnik:

„Nespametno ljudstvo, čemu li tvoj stok?
Na delo! Ne nosi mi križema rok!
Poverni se samo v prvotnost nazaj
In našlo povsodi prvotni boš raj!

Molimo za verne duše v vicah!

Lani (1880) na vseh svetnikov dan proti večeru, tako piše neki duhovnik v francoskem časniku, ki se imenuje „Reševavec duš iz vic“ *), me je prišla obiskat neka pobožna oseba tretjega reda sv. Frančiška. Priporočil sem ji, naj moli za duše v vicah tistih šest očenašev, češčenasmarij in „čast bodi Bogu Očetu“, ki so za ude tretjega reda s tako obilimi odpustki obdarovani. Ona je to zvesto izpolnila. En del noči in ves naslednji dan je ponavljala to molitev, ne le ob prostih urah, temuč tudi mej delom po dnevi.

*) „Le liberateur des âmes du purgatoire“ (par Cloquet, Paris, rue de Vaugirard, 38) april 1881. Ta list izhaja po enkrat na mesec ter velja na leto 2½ franka.

Za toliko gorečnost je hotel Bog poplačati jo. Ko po večerni molitvi še zadnji krat odmoli omenjenih šest očenašev, češčenasimarij in „čast bodi“ ter vstane, da bi šla spat, kar vidi dva koraka pred seboj človeško postavo od glave do nog ogernjeno z neko belo obleko, ki ji je tudi obraz pokrivala. Ta prikazen stoji nekaj trenutkov pred njo, potem pa se začne počasi vzdigovati, in ko se je vzdigovala, je bila če dalje svitlejši, dokler je do stropa povzdignjena kaker sonce se zasvetila ter nato naglo izginila. Osebo pa, ki jo je gledala, je napolnila ta prikazen s toliko radostjo, da je za nekaj trenutkov mislila, kaker bi bila v nebesih. Bila je pač gotovo duša iz vic rešena, ki se je prišla zahvalit svoji dobrotnici, preden je šla v nebesa, ter izpodbujat jo, naj bi tudi še zanaprej opravljala tako pobožnost za verne duše v vicah. —

Goreči slovenski duhovni pastir, ki nam je poslal ta spisec, pristavlja nekoliko izpodbudnih besed o omenjenih očenaših, ki smo jih mi vže lani priporočali našim bravecem tretjerednikom. Ali ker se tolikanj bogata molitev ne more kmalu zadosti priporočiti, naj se omenja tudi letos. Bogato molitev jo imenujemo, ker more ž njo vsaki duhovni otrok sv. Frančiška, kolikerkrat na dan jo opraviti, vselej se vdeležiti vseh odpustkov, ki so jih podelili papeži romarjem, ki obiskujejo najimenitniše božje poti v Rimu, v Jeruzalemu, Porecijunkuli in pri sv. Jakobu v Kompostelji. (Primeri lansko „Cvetje“, stran 260.) Da se po molitvi teh očenašev itd. imenovanih odpustkov v resnici vdeležimo, je treba seveda stan posvečujoče milosti božje in namen vse tiste odpustke zares zadobiti; ni pa treba posebej zato prejemati zakramentov svete pokore in svetega rešnega telesa.

Razen vseh, ki so v katerem koli redu sv. Frančiška, pa imajo pravico do tega preobilnega zaklada svetih odpustkov tudi udje bratovščine Marijinega prečistega spočetja ali nebesno-plavega škapulirja. *) Pravico v to bratovščino sprejemati imajo redovniki teatinci in drugi za to posebej pooblašeni duhovniki. **)

Naj si torej udje te bratovščine kaker tudi tretjeredniki in

*) Glej: „Odpustki“, spisal P. J. Sajevec, stran 234. Ta knjiga se dobi pri bukvozezu H. Ničmanu v Ljubljani.

**) Gdor bi želel to pravico dobiti, naj se oberne v Rim do velikega prednjika teatinskega reda; naslov: D. Franciscus Maria Cirino, vicarius generalis Clericorum regularium, Romae, in aedibus St. Andreae de Valle.

sploh vsi redovniki in redovnice svetega Frančiška prizadevajo prav pogostoma se vdeleževati omenjenih preobilnih odpustkov in darovati jih za verne duše v vicah. Te bodo rešene gotovo serčno hvaležne svojim dobrotnikom, ter jim bodo pomagale v nebesih, da bodo tudi druge njih molitve vslišane. Že mnogi mnogi so izkusili, da so prejeli od Boga marskaj na prošnjo duš, ki so jih rešili iz vic, kar drugači niso mogli izprosiiti.

Življenje svete Elizabete Ogerske, deželne grofinje turingijske, patrone tretjega reda svetega Frančiška.

29. poglavje.

Kako je bila ljuba sveta Elizabeta pokopana v kapeli svoje bolnišnice, in kako so ji ptički nebeški peli bitje.

Svet časti svoje otroke že ob času njihovega življenja, slava otrok ali izvoljenih božjih pa se prične tako na zemlji kaker v nebesih še le po njih smerti. Komaj se je preselila duša naše ljube Elizabete v nebeški mir, že so jeli truplu njenemu skazovati čast, ki so jo ji v življenju le prevečkrat odrekli.

Ko je izdihnila svojo lepo dušo, vmile so njene zveste služabnice in nekatere druge pobožne gospe njeno truplo ter ga oblekle z velikim spoštovanjem do vsega, kar je še ostale njej, ki je imela zadnje trenutke primerne prekrasnim zmagam njenega poprejšnjega življenja. Oblekli so jo v vbogo raztergano obleko, v kateri je sama hotela pokopana biti. Frančiškani so nesli potem to sveto truplo, spremljani od svetovne duhovščine in ljudstva, mej petjem svetih pesmi in jokom vseh pričujočih v malo kapelo bolnišnice svetega Frančiška. Bila je ravno tista kapelica, kjer je navadno molila in opravljala svoje pobožnosti.

Ker se je glas o njeni smerti hitro razširil, so hiteli v Marburk iz okolice duhovni in menihi, posebno cisterškega reda, in številna množica vernih, tako bogati kaker vbogi; vsi so želeli izpolniti poslednjo dolžnost do nje, ki je tako zgodaj prejela plačilo svojega truda. V predčutju časti, s katerimi bo sveta cerkev kmalu obdala te drage ostanke, so skerbeli najbolj goreči, da si pri-

dobe svetinj prihodnje svetnice. Planili so na mertvaški oder; ti so si tergali kosce obleke, drugi so ji strigli lase in nohte, celo od ušes in persi so si neke ženske odrezale majhine svete spominike.

Žalost po njej je bila splošna; vse je točilo solze; povsod je bilo slišati stok in zdihovanje vbogih in bolnikov, katerim je bila odvzeta za zmirom ljubeznjiva postrežnica. Prihajali so v obilem številu, da vidijo še zadnjikrat svojo dobrotnico. Jokali so, kaker bi bil izgubil vsaki svojo mater. Ali kedo more popisati britkost in nevtolažljivost vseh tistih, ki so ž njo izgubili podporo in zgled. Mej drugimi so frančiškani z največo žalostjo objokovali njeno izgubo; saj jim je bila ob enem sestra po obleki in redovnem vodilu in mati, ker jih je vedno in vspešno varovala. „Če na to mislim“, pravi neki frančiškan, ki je popisal njeno življenje, „če na to mislim, pač bi rajši jokal, kaker pisal.“

Štiri dni so ostali razpostavljeni dragi ostanki v cerkvi; množica vernih jim je skazovala ljubezen in čast, ter pobožno molila pri njih in svete pesmi pela. Obraz svetničin je bil razkrit, pogledu preljubeznjiva sladka prikazen. V vsi svoji živosti in bliščobi je sijala zcpet njena mladostna lepota. Barva življenja in mladosti je gorela na njenem licu. Njeno meso ni bilo oterpnjeno, kaker pri drugih merličih, ampak mehko, kaker bi bila živa. „Pred smertjo“, pravi neki pisavec, „je bila videti, kaker navadne osebe, ki živijo v britkosti in bolečinah. Komaj je pa vmerla, videti je bil njen obraz tako gladak, tako živ, tako veličasten in lep, da se ni mogla brez začudenja gledati ta nagla sprememba, ter se je moralo spoznati, da je smert, ki pri drugih vse razdere, k njej le prišla, da bi zbrisala vsa znamenja — ne starosti in časa temuč — terpljenja in ostroti, kaker bi bila milost, ki je do takrat oživljala njeno dušo, hotela zdaj oživiti tudi njeno truplo. Videti je bilo, kaker bi sijalo skozi smertno senco in temo nekaj njene nebeške lepote, ali kaker bi bilo veličastvo samo že naprej nekaj žarkov razlilo čez njeno meso, katero je imelo negdaj popolnoma pokriti z lučjo in svetlostjo.“

Ali ne le oči je razveseljevalo sveto truplo mlade kneginje, razširjevalo je tudi sladko dišavo ko milo podobo milosti božjih in čednosti, katerih posoda je bilo. Pobožne duše so se tedaj lahko spominjale besed modrega, ki pravi, da je spomin pravičnega enak čudoviti dišavi. „Ta čudopolna dišava“, pravi že omenjeni pisavec, „je mnogo pripomogla, da so se potolažili vbogi in vse ljud-

stvo po tej veliki izgubi. Ta nebeška vonjava je manjšala njih žalost ter jim vstavljala solze, ker so bili zagotovljeni po tej čudoviti zastavi, da bo svetnica, če je tudi mrtva, še bolj ko poprej vsmiljena mati siromakom, gotovo pribežališče žalostnim, in da bo zanje neprenehoma se vzdigoval prijeten duh njenih molitev k tronu Vsegamogočnega ter razširjal vedno svojo krepčalno moč čez nje, ki jo bodo v svojih potrebah na pomoč klicali.“

Četerti dan po smerti so z naj večo slovesnostjo pokopali Elizabeto. V ozki trugi pod priprostim kamenom se je shranil ta čist, svitli biser v kapeli bolnišnični. Pričujoči so bili prednjiki in menihi raznih samostanov iz okolice, in neštivilna množica ljudstva, katero je le duhovščina sè svojim previdnim prizadevanjem mogla v redu deržati. Žalost te množice kristijanov je bila velika in silna, najboljši dokaz ljubezni in vdanosti. Ali tudi koristniša in rajnice vredniša čutila so se izraževala mej tem obilim jokanjem in zdihovanjem; vsi so namreč povzdigovali v nebesa glas goreče pobožnosti in pobožne hvaležnosti, da jim je Bog dal tako lep zgled in tako čudovite nauke.

Pa še prijetniši in genljiviši se je imela poslaviti po volji Gospodovi njegova prijateljica. To noč, preden so jo pokopali, ko so ravno bilje peli, je opatica Vehernskega samostana, ki je bila tudi prišla k pogrebu, zunaj pred cerkvijo slišala prelepo soglasje, ki se mu je morala čuditi. Z več drugimi osebami gre vun, da bi se prepričala, kaj in kedo je; tu vidi, ako ravno je bila zima, na cerkveni strehi brez števila ptičev, kakeršnih ljudje še niso nikoli videli poprej; ti so prepevali tako lepo in razno, da so se vsi pričujoči silno čudili. Videti je bilo, kaker bi hoteli po svoje pete te slavne bilje. To so bili, tako so rekli nekateri, angelji, ki jih je Bog poslal iz nebes, da so spremili dušo ljube Elizabete v nebesa in ki so se nato vernili, da so s petjem nebeškega veselja častili njeno truplo. „Ti ptički“, pravi sv. Bonaventura, „so spričevali v svojem jeziku čistost Elizabetino, ko so tako sladko prepevali nad njenim grobom. On, ki je govoril po oslici, da je zavrnil nespamet prerokovo, on je pač tudi po ptičih mogel govoriti, da je naznanil nedolžnost svetničino.“

30. poglavje.

O mnogih čudežih, ki jih je storil Bog na priprošnjo ljube svete Elizabete in kako se je trudil njen devér, deželni grof Konrad, da bi se za svetnico spoznala.

Gospod Bog ni odlašal, pokazati čudovito moč, ki jo je hotel dati od zdaj nadalje njej, katere celo posvetno življenje je bilo le eno dolgo djanje ponižnosti. Tej nepremagljivi ljubezni, ki je nizkost in siromaštvo več cenila ko vse drugo, dal je ko zastavo zmage pravico zavkazovati z nebeškimi zakladi.

Precej drugi dan po pogrebu je pokleknil neki cisterški menih na njen grob, da bi jo prosil pomoči. Že več ko štirideset let je terpel ta nesrečnik na notranji dušni boleznin in skrivni serčni rani, ki je kljubovala vsem zdravilom človeške učenosti. Kaker hitro pa je gorečo tolažnico v vsakem terpljenju s terdnim zaupanjem na pomoč poklical, naenkrat se je čutil zdravega, prostega težkega jarma, pod katerim je tako dolgo zdihoval, in to je poterdil s prisego pred mojstrom Konradom in marburškim župnikom. To je bilo tedaj po smerti prvo ozdravljenje na njeno priprošnjo; ona, ki je toliko serčnih bolečin preterpela na tem svetu, je najprej vsmiljenje božje izprosila terpečemu na grozoviti notranji boleznin, ki se ne da z nobenim človeškim lekem ozdraviti ter je nihče milovati ne ve.

Kmalu potem je prišel k Elizabetinemu grobu neki duhovnik plemenitega rodu, ki je imel visoko cerkveno službo. Le-ta je bil zabredel v nesramne, svojemu stanu posebno nečastne pregrehe. Hodil je sicer večkrat k izpovedi, ali brez vsega sadu; pri prvi priložnosti je zopet padel in še slabši je bil, ko poprej. Ali vendar se je še vedno vojskoval zoper svoje slabo nagnjenje, in kaker je bil omadežan, iskal je vendar le moči na grobu čiste svete Elizabete. Jel je tamkaj moliti; vtopljen v solzah jo je klical na pomoč in prosil njene priprošnje. Z resnično skesanim srcem in pravo pobožnostjo je molil več ur. Ni jenjal poprej, da je bil prepričan, da je Bog vslišal svoje preljube Elizabete priprošnjo za vbogega grešnika. Res se je čutil napolnjenega z duhovno močjo, ki je bila močnejša, kaker vse nagnjenje h grehu; in kaker je sam mojstru Konradu zagotovil, bilo je od tega časa meseno poželenje v njem tako oslABLJENO, da se je imel vojskovati le še zoper majhine izkušnjave, ki jih je lahko premagoval.

Tudi več drugih duš, ki so zdihovale pod težkim jarmom pregrehe, je odložilo svojo težavno butaro pri svetih ostankih mlade gospe, ki je na tako blag način v svojem življenju ta jarem teptala z nogami. Posebno pa je niso zastonj na pomoč klicali taki, ki so bili do zdaj vdani ošabnosti, skoposti, jezi in sovraštvu. In gotovo, da se rešijo iz te svoje sužnosti, niso mogli hoditi za zvestejšo voditeljico, kaker je bila ona, ki se je vedno poniževala pod vse druge, ki je vse svoje imetje in sama sebe vbogim darovala, in celo svoje življenje le ljubila in odpuščala.

Pa ne samo na duši bolnim je bila vsmiljena pomočnica; Bog ji je dal tudi posebno moč, da je kaker nebeški zdravnik zdravila telesne bolečine in nadloge in še več je pomagala terpečim po smerti sè svojo priprošnjo, kaker v življenju sè svojo postrežbo.

V rajnhardzbrunskem samostanu, kjer je počival deželni grof Ludovik, je živel neki brat, ki je imel malinarsko službo, Volkmar po imenu. Ta brat je bil jako pobožen mož, ki je opravljal ostra spokorna dela; mej drugim je nosil na golem telesu železen oklep, da bi krotil svoje meso. Deželna grofinja, ki je večkrat k tistemu samostanu šla molit na grob preljubega soproga, je opazila brata Volkmarja, ki se ji je zavoljo svetega življenja posebno priljubil. Nekega dne tedaj, ko gre molit h grobu soprogovemu, sreča brata málinarja, ter se ž njim delj časa prijazno pogovarja; naposled hoče, naj bode mej njima duhovna zveza in bratovščina, in v potenjeje te zveze mu ponudi roko in prime njegovo, ako ravno se brani priprosti samostanski brat in zaerdí sramote, ko se dotakne roke tako imenitne gospe. Nekaj časa potem je popravljaj Volkmar nekaj orodja svojega dela; kar ga zadene perotnica veternege málina ter mu razbije roko. Strašne bolečine je terpel, ali poterpežljivo je čakal, dokler bi se Bogu dopadlo, da mu jih polajša. V noči 19. listopada, ko je njegova blaga, sveta poséstrima svojo izvoljeno dušico Bogu izročila, čuval je brat málinar in molil v cerkvi svojega samostana stokajoč od bolečin, ki mu jih je roka prizadevala. Kar se mu prikaže Elizabeta v kraljevi obleki svéteč se v nepovedljivi luči. Milo, kaker navadno, mu reče: „Kaj delaš, dragi moj brat Volkmar, in kako se imaš?“ Akoravno prestrašen in s početka oslepljen od nebeške svitlobe, ki ga je obsijala, jo vender spozna in pravi: „Ali, milostiva gospa, kako pa je to, da imate denes tako lepo in svitlo obleko; saj ste bili drugači zmirom tako vbožno oblečeni!“ „Ah“, pravi ona, „zato, ker sem spremenila stan.“ Nato ga prime vnovič za desno roko, tisto, ki jo ji

je bil podal poprej v znamenje pobratimstva in ki jo je bila veter- nica zlomila. Močno ga zaboli, ko se je dotakne, ves se strese; ali v tem se prebudi kakor iz sanj in najde roko popolnoma zdravo. Berž se zahvali Gospodu in poséstrimi, ki se ga je spomnila pre- cej, ko je vstopila v nebesa.

Še veči čudeži pa so se godili pri njenem grobu perve dni po pokopu. Nesrečniki, bolečine polnih hib, gluhi, kruljevi, slepi, blazni, gobavi, hromi, ki so prišli, morebiti misleč da še živi, prosit njene velikodušnosti, vračali so se popolnoma zdravi, ko so molili v kapeli, kjer je počivala. Sporočila tistega časa pripovedujejo na dolgo in široko o teh čudovitih ozdravljenjih. Mi hočemo tu le eno navesti, ki je bilo pred apostoljskimi sodniki povedano in s prisego poterjeno. Neki Marburčan, z imenom Henrik, štirideset let star, je imel že nekaj časa tako slab vid, da se mu je gredé dostikrat polje zdelo cesta, ter so ga zato spremljevalci večkrat zasmehovali. Naposled je popolnoma oslepel, da so ga morali voditi okoli. Te- daj se je dal peljati h grobu nje, ki so jo že imenovali blaženo Elizabeto; storil ji je obljubo in daroval ji dve voščeni sveči. Sodniki ga vprašajo, s katerimi besedami jo je na pomoč klical. On odgovori: „Ljuba, sveta gospa Elizabeta, ozdravi mi oči in ved- no ti hočem biti zvest služabnik, in koliker časa bom živel, plačal bom vsako leto dva penezu tvoji bolnišnici“. Hitro je nato zopet spregledal, in čistejši je videl, kakor poprej. To se je zgodilo na petnajsti dan po smerti svetničini.

Koliker bolj se je razširila govorica o teh čudežih po mar- burški okolici, tolikanj večja je bila množica nesrečnih vsake verste, ki so prihajali prosit zdravja v mnogoverstnih boleznih. In Bog je vslišal v svojem vsmiljenju prošnje vernega ljudstva, in delil tistim, ki so si izvolili sveto Elizabeto za priprošnjico, vsaki dan več in čudovitiših milosti. Ne samo iz sosednjih škofij, iz Mogoča in Trijer- ja, tudi iz bolj oddaljenih, iz Kolonjske, Bremenske in Devinske, so dohajali vsaki dan bolniki in terpeči v Marburk. Komaj so se vernili potolaženi in ozdravljeni eni, že so stopili drugi na njih me- sto, ki so kmalu odhajaje pripovedovali po potu vsem, ki so jih srečevali, o moči Gospodovega vsmiljenja. „Jaz sam sem bil v tem času tamkaj,“ pravi menih Cezarij, „in kar živim, nisem videl toliko ljudi zbranih, kakor takrat v Marburku in okolici. Komaj se je mo- glo brez velikega truda priti v cerkev ali pa iz nje vunkaj“.

Mojster Konrad, pazljiv na bliščeče nasledke življenja, za ka- tero se je čutil odgovornega, ni odlašal naznaniti svetemu očetu pa-

pežu Gregorju IX. čudeže, s katerimi je obdajala božja vsegamo-
gočnost grob častitljive rajnice, in češčenje, ki je vedno rastlo mej
ljudstvom; tudi je nasvetoval, naj bi po natančni preiskavi slovesno
oznanil, da smejo verni Elizabeto po pravici častiti in na pomoč
klicati. Devetdesetletni veliki papež, kateremu je serce še vedno
mladostno in živahno bilo za čast božjo in njegove svete cerkve,
in ki je že imel srečo razglasiti za svetnika serafinskega očeta Fran-
čiška Asiškega in ravno to leto mu pridružiti njegovega velikega
učenca Antona Padovanskega, odgovori na Konradov nasvet sicer
z ljubeznjivo radovoljnostjo pa tudi z apostoljsko previdnostjo. „Po
tvojem pismu, preljubi sin Konrad,“ tako mu je pisal, „smo izve-
deli se solzami sladkega veselja, kako je tisti slavni mojster, kate-
rega moč ne more nič omejiti, blagoslovil svojo deklo Elizabeto,
deželno grofinjo turingijsko, častitega spomina, ki je bila, dokler je
živela, naša ljuba hči v Kristusu, kako je sè svojo milostjo njo, ki
je bila po natori slabotna in kerhka, storil močno in neomahljivo
v svoji sveti službi, in kako jo je sprejel v občino svetnikov ter z
veličanskimi znamenji naznanjuje zveličanje, katero ji je podelil.“
Ali vedoč, da ni vse zlato, kar se sveti, in ker je hotel odvzeti vse
dvojbe tudi sumnjivim dušam, naroči papež Zifridu, nadškofu mo-
goškemu, Rajmundu, opatu eberbaškemu, in mojstru Konradu, naj
nabirajo javnih in slovesnih dokazov o vsem tem, kar je v življe-
nju kneginjinem moglo prijetno biti Bogu in ljudem, in o čudežih,
ki so se zgodili po njeni smerti, ter naj po zanesljivem poslancu
naznanilo o vsem tem sè svojimi pečati poterjeno v Rim pošljejo.
Ob enem jim je določil, kako imajo izpraševati priče, sè skerbjo in
natančnostjo, ki nam kaže njegovo modrost v tako imenitni in te-
žavni reči.

Mej tem je nad čudeži, ki so se po božji milosti godili mej
njegovo čredo, osternel tudi nadškof Zifrid Mogoški, pod čiger ško-
fijo je spadalo mesto Marburk z Elizabetinim grobom. Na prošnjo
mojstra Konrada in vsled razodevenja, ki ga je prejel v neki pri-
kazni, se je odpravil v Marburk ter je posvetil tamkaj na praznik
sv. Lovrenca (10. velikega serpana 1232) dva altarja, ki so jih po-
stavili verni na čast svete Elizabete v cerkvi, kjer je bila pokopa-
na. Neizmerna množica se je zbrala, da bi se vdeležila te sloves-
nosti in poslušala pridigo, ki jo je imel imeti mojster Konrad na
čast svoje imenitne spokornice. Mej pridigo mu pride na misel, da
bi bila zdaj najlepša priložnost vstreči željam svetega očeta, in brez
daljšega premišljevanja zapove vsem tistim iz mej svojih poslušav-

cev, ki so prejeli na priprošnje deželne grofinje ali zdravje ali kakšno drugo milost, naj pridejo drugo jutro ob šestih sè svojimi pričami pred nadškofa mogoškega in ostale vikše duhovniké, ki so bili prišli k posvečevanju altarjev. Ob odločeni uri pride znatno število oseb, ki so vse terdile, da so na Elizabetino priprošnje milosti zadobile. Ker se je pa nadškofu zaradi važnih opravkov domov mudilo v Mogoč, da zapisati le naj čudovitiše in gotoviše dogodke. Toda ne on, ne drugi vikši duhovniki niso mogli s pečati poterditi zapisanega, ker jih niso imeli pri sebi. Mojster Konrad prepíše ta zapisnik od besede do besede, pridene še več drugih, s prišego poterjenih izrekov, ki jih je bil sam nabral, in ko je vse to prebral nadškofu mogoškemu in opatu eberbaškemu, ki nista našla nič, kar bi bilo treba popravljati, dostavi še kratek popis življenja Elizabetinega, koliker se ga je spominjal. To dragoceno pismo je še ohranjeno, ter je naj stariši vir, kjer ima zajemati, kedor piše zgodbo te svetnice.

Le-ta prvi zapisnik, ki ga je spisal mojster Konrad, obsega natančno povest o sedem in tridesetih ozdravljenjih, naglih in nadnatornih, o katerih je po papeževem povelju natanko povedano, kje in kedaj so se prigodila, kedo so bili tisti, ki so ozdraveli in kakšne molitve so se molile. Skoraj vse te povesti se vsaj nam zde jako genljive. Vidi se, da so nesrečni, ki so Elizabeto na pomoč klicali, še vedno tako ljubeznjivo zaupljivo jo nagovarjali, kaker so se bili navadili, ko je živeła. „Ljuba sveta Elizabeta, ozdravi mi nogo, pa bom vedno tvoj goreč služabnik“... „Sveta gospa, deželna grofinja Elizabeta, priporočam ti svojo vbogo hčer“.

— „O blažena Elizabeta,“ vpila je neka vboga mati, ki je zavijala ravno vmerlega otroka v mertvaški pert, „zakaj sem izgubila svoje dete? Pomagaj mi, oživi mi ga!“ V malo trenotkih je začela dečku žilā zopet biti, oživel je in, ko je dolgo časa poskušal govoriti, pravi proti polnoči: „Kje sem, o ljuba?“ Ni bil še spoznal matere.

Neka druga mati je imela hčerko, ki je že pet let hirala in poltretje leto polno-uljes imela po herbtu, po persih in ledevjih. Naposled je naredila za njo obljubo; dala jo je očimu nesti na Elizabetin grob, kjer je ostala dva dni ter molila. Ali v tem času ji prošnje niso bile vslišane, in žena se je vježila ter je godernjala glasno proti gospe Elizabeti rekoč: „Jaz bom ljudi vse zaderžavala, da ti ne bodo obiskavali groba, ker me nisi vslišala“. Vsa serdita gre potem iz Marburka. Ko je pa prišla poldrugo miljo daleč, se vsede pri nekem studencu blizu vasi, ki se imenuje Rossebek, ker

je dete zavoljo silne bolečine grozno vpilo in tožilo. Mej tem vpi-
tjem se začne potiti in zaspí za nekaj časa. Ko se potem prebudi,
pripoveduje hčerka, da je prišla k njej neka lepa gospa sè svetlim
obrazom in belimi, gladkimi rokami, s katerimi ji je na lahko po-
božala herbet in persi rekoč: „Vstani in hodi!“ In deklica je vsta-
la, rosna potu in trepetaje z roko se je podergnila po persih ter
rekla materi: „Oj mati, glejte oslobojena sem po celem telesu.“
Zdaj se vernejo mati in hči in óčim h grobu, da se zahvalijo sveti
Elizabeti in v spomin puste tamkaj pletenico, v kateri so bili dekle
tja prinesli.

Še le v prvih mesecih leta 1233 so bile preiskave o takih
očevidnih čudežih končane, ali iz neznanih vzrokov še pozneje o
njih sporočeno v Rim. Preden se je to zgodilo, dal je mojster
Konrad svoje življenje sveti veri v daritev. Nevstrašljivost, s katero
je naj mogočniše gospode in kneze tožil in pred sodbo klical, če
se mu je zdela njih vera sumljiva, zanetila je zoper njega že zdav-
naj sovraštvo, ki se je od dne do dne množilo zaradi prevelike
njegove ostrosti in nekaterih videzno nepravilnih razsodeb. 30. ma-
lega serpana, ko se je vračal iz Mogoča v Marburk, napadli so ga
nekateri vitezi in podložni grofa sajskega, katerega je bil tudi
negdaj pred sodbo poklical, ter ga vmorili. Spremljal ga je neki
frančiškan, Gerhard, kateremu so hteli morivei prizanesti; ali on se
je tako terdno oklenil svojega učenika, da ni bilo moč vmoriti ene-
ga pa ne tudi družega. Trupla Konradovo in njegovega prijatelja
in družih dvanajst od krivovercev vmorjenih duhovnih in svetovnih
so nesli v Marburk, ter jih pokopali v kapeli, kjer je ležala Eliza-
beta, ne daleč od njenega groba.

Smert Konradova, kateri je ravno tako zvesto skerbel za Eli-
zabetino poveličanje po smerti, kaker dokler je živela za njeno
zveličanje, je bila velik zadržek glede tega, da bi se za svetnico
spoznala, kaker so tako mnogi verni želeli in upali.

Ali kmalu je zbudil Gospod slavi svoje ponižne dekle novega
zagovornika, in sicer takega, ki bi ga ne bil nihče pričakoval. Sta-
riši dveh bratov deželnega grofa Ludovika, Elizabetinega sopro-
ga, Henrik Raspe po imenu, vladal je deželo namesti mladoletnega
Ludovikovega sinu, Hermana; mlajši, Konrad, pa se je vdal razuz-
dano vsem strastim hrumeče mladosti. Leta 1232, ko je bil nad-
škof mogoški naložil neko pokoro rajnhardzbrunskemu opatu, ki je
stal pod varstvom turingijske vladne hiše, razserdil se bil Konrad
tako nad tem velikim duhovnikom, da ga je v Erfurtu v polnem

zboru napadel, zgrabil za lase, na tla vergel in vlačil po mosovžu ter bi ga bil zabodel, da mu niso vbrani služabniki njegovi. Ali s tem ne še zadovoljen, prosi brata vojaštva, loti se pokončavati posestva mogoške velike škofije ter obleže mej drugimi tudi mesto Friclar, požge predmestja, podere maline in mostove ter hoče nato otiti, ker je bilo notranje mesto vterjeno in ker so je branile mogoške trume. Razuzdano vesele, da sovražnik odhaja, so neke prešerne ženske z mestnega obzidja nespodobno ga zasramovale. Ko se mu je to povedalo, zgrabi Konrada tolika togota, da se pri ti priči oberne sè svojimi trumami, ogenj v mesto verže, ter je naskakuje, dokler se mu vda. Nato se je velika množina prebivavcev pomorila, mesto oplenilo in cerkve in samostani vsi požgali.

Tako nevmiljeno se znaščevavši je šel Konrad na grad Tenberk pri Goti, in tukaj ga je zdramila roka božja iz grešnega spanja. Nekega dne pride k njemu menda prosjačič neka ženska, ki je bila zavoljo siročine in nečistega življenja neizročeno ostudna videti. Ko ji očita deželni grof gerdobo njenega zaslužka, odgovori mu nesrečnica, da jo je le vboštvo k temu primoralo, ter mu tako žalostno popisuje svoje stanje, da je bil ves ginjen ter je obljubil skrbeti zanjo, če zapusti svoje pregrešno življenje. Ta dogodek se mu je globoko vtisnil v serce; celo noč je kar vse vrelo v njem in premišljeval je sam pri sebi, koliko več je zakrivil on kaker ta nesrečnica, ki je le iz vboštva grešila, on pa je, bogat in mogočen, dari božje malopridno v zlo obračal. Drugo jutro razodene to premišljevanje muogim svojim tovarišem v bojih in pregrehah, in stermeč začuje, da so imeli tudi oni enake misli. **Vsi** spoznajo v tem enakem notranjem glasu nebeško opominjevanje in sklenejo pokoro delati ter drugo življenje začeti. Najprej gredo bosi na bližnjo božjo pot v Gladenbah h cerkvi sv. Miklavža ter prosijo Boga milosti ponižno kleče pred velikim altarjem. Mej tem je škof mogoški deželnega grofa zatožil papežu Gregorju IX. v Rimu, da se je pregrešil nad posvečeno osebo škofovo in da je hiše božje podiral. Na te pregrehe pa je postavljena kazen cerkvenega izobčenja; Konrad je bil torej izključen iz cerkve katoliške. Da dobi odvezo, napravi se leta 1233 na daljno pot v Rim k svetemu očetu papežu.

Tam je dajal zgled resnične pokore in priserčne pobožnosti. Vsaki dan je pogostil pri svoji mizi štiri in dvajset vbogih, katerim je sam stregel. Naposled je dobil sveto odvezo proti temu, da se spravi z nadškofom mogoškim in vsemi, katerim je storil škodo;

za razdijane samostane naj sezida in založi novega; naj dela očitno pokoro na podertinah mesta Friclar in vstopi v kateri duhovni red. Ko se je tako Bogu zopet približal, oživi se v njem spomin na ponižno in sveto snaho Elizabeto. Krivico, ki jo ji je negdaj storil, hoče zdaj s tem poravnati, da se potegne za njeno poveličevanje. V svojih pogovorih s papežem pripoveduje natanko o njeni veliki svetosti in silno prosi, naj bi jo spoznal in oklical za svetnico.

Vernivši se (l. 1234) zopet na Nemško, se podviza, da dopolni pogojaže, pod katerimi je dobil odvezo. Ko se je poravnal z nadškofom, skuša zlasti prebivavcem friclarskim polajšati siromaštvo, v katero jih je bil pripravil. Ne le da jim je povernil, kar jim je bil škodil, iz svojega premoženja, pokoril se je tudi očitno. Bos, v sami srajci in golglav gre mej veliko množico ljudi proti cerkvi, z bičem v rokah. Pred cerkevjo ponižno na kolena pade, prosi mimogredoče odpuščenja ter jim ponuja bič, da bi ga topli. Mej toliko ljudmi, ki so se zbrali k tako čudni prikazni, pa je neki le ena sama oseba v resnici bič vzela ter nekolikrat vdarila skesanega spokornika, bila je neka stara mamica. — Precej potem da zidati samostan in cerkev, vstanovi kanonike in pridobi mestu Friclar posebne pravice. Nato gre v Ajzenah, kjer sezida skupaj z bratom Henrikom dominikanski samostan na čast svetemu Janezu pa v posebni namen svoje snahe Elizabete, da bi se očistil nekoliko zaradi tega, ker je bil tudi on kriv britkih bolečin, ki jih je preterpela ravno v mestu Ajzenah, ko je bila pahnjena z Vartburka.

Od zdaj nadalje se je poganjal za njeno poveličevanje s toliko gorečnostjo kaker poprej mojster Konrad Marburški. Prav verjetno je, da sta mu sveta snaha Elizabeta in brat Ludovik izprosila pri Bogu milost, da je spoznal svoje grehe ter jel zaničevati svet in veselje njegovo. Sklenil je stopiti v nemški red, kate rega obleko in križ je sprejel v cerkvi bolnišnice svetega Frančiška, ki jo je vstanovila sveta Elizabeta; dal je poterditi svojemu bratu darilno pismo, s katerim je odstopila Elizabeta bolnišnico s vsem ležečim posestvom nemškemu redu in temu je pridjal še on svoja posestva v Hesiji in Turingiji. Tudi papeža je prosil poterjenja za to darilo kaker tudi dovoljenja, da se je tista bolnišnica povzdignila k enemu glavnih sedežev reda, ter je bila izjeta od škofovske oblasti in obdarovana še z mnogimi družimi pravicami in prednostmi: vse to v čast deželni grofinji Elizabeti, ki je tukaj počivala, da bi imelo, kaker je rekel Konrad v svojem prošnjem

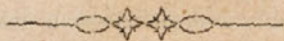

pismu na papeža, to sveto, po češčenju vernih že znamenito telo, tudi prednost prostosti.

Posebno pa se je potegoval Konrad pri svetem očetu zato, da bi se slovesno spoznala svetost njegove snahe in mnoge milosti, ki jih je delil Bog dan na dan na njeno prošnjo. Naposled ga vsliši papež ter vkaže s pismom od 11. vinotoka 1234 škofu hildeshajmskemu, opatoma Hermanu iz Georgentala in Rajmundu iz Herforda, naj vnovič preiščejo čudeže, ki se pripisujejo Elizabeti. Zاپove jim tudi, naj mu pošljejo preiskave nadškofa mogoškega in mojstra Konrada, in ako bi se njihovi spisi ne našli, naj nabirajo pismeno izreke tistih in drugih prič in čez pet mesecev po sprejemi tega pisma naj mu jih pošljejo. Škof in opata razglasijo to pismo po vseh sosednjih škofijah, ter določijo dan, ko naj bi se sešli v Marburku vsi tisti verniki, ki jim je znano katero ozdravljenje, ki se je zgodilo na prošnjo ranjice deželne grofinje. Na določeni dan gredo apostoljski komisarji v Marburk ter najdejo tam zbranih več tisoč oseb iz vseh krajev sveta. Pridružili so si tudi več cisterških in premonstratskih opatov, mnogo prednjikov in bratov frančiškanskega in dominikanskega reda, korarjev in gospodov nemškega reda in drugih učenih in izkušenih mož. Pred temi častitljivimi sodniki so priče začele pripovedovati po slovesni prisegi, in njih izreke so pravdoznanci skerbno preiskovali in pretehtovali.

Imena teh prič niso znana, razen štirih tovarišic deželne grofinje, namreč Gude, Izentrude, Elizabete in Irmengarde. Karkoli so te štiri vedele o življenju svoje gospe, vse so pred duhovnimi sodniki povedale; njihove povesti so se ohranile popolnoma, ter je iz njih, večinoma posnet popis Elizabetinega življenja. Druge priče so govorile skoraj le o čudežih, ki so se zgodili na njeno priprošnjo. Med velikim njih številom gre posebno omeniti več obujenji od mrtvih. Sto in devet in dvajset dogodeb so našli vrednih, da se zapíšejo; zapisali so jih natančno in poterdili s pečatom škofa hildeshajmskega in drugih vikših duhovnikov ter pripravili, da se pošljejo v Rim. Opat Bernard Buški, Salomon Magnus, dominikanec, in brat Konrad iz nemškega reda, poprej deželni grof in dever ranjice Elizabete, so bili odločeni da nesó papežu te preiskave, in one, ki jih je bil pred tremi leti mojster Konrad zapisal. Nesli so seboj tudi več pisem od škofov in opatov, knezev in kneginj in plemenitašev, ki so ponižno prosili očeta vseh vernikov, naj bi njo, ki je že od angeljev dobila v nebesih voščilo, postavil kerščanskemu ljudstvu v češčenje na zemlji, ter bi ne pripustil, da bi ta živi

plamen nebeške ljubezni, ki ga je zažgala roka božja svetu v zgled, zatemnila megla zaničevanja ali da bi zadušen bil pod posodo krivoverstva.

Pravični iz vere živi.

Ljubezen do Boga.

Pervo in naj bolj zanesljivo znamenje, po katerem se loči in spozna pravični kristijan, ki iz vere živi, je to, če Boga ljubi. Zapoved ljubezni božje je bila že za Izraelce prva in najimenitniša zapoved; pa tudi Jezus je večkrat povdarjal, da je to tudi v njegovem kraljestvu naj imenitniša postava, in sicer v toliko bolj vzvišenem pomenu, koliker popolniši je novi zakon mimo starega.

O ljubezni božji bi imeli seveda marisikaj pisati, ker jo apostelj imenuje polnost postave, vendar tukaj nam je le namen odgovoriti na vprašanje, kako pravični to čednost v življenju kaže, v djanju izpolnjuje? —

Zapoved ljubezni božje se glasi naravnost in določno: „Ljubi Gospoda, svojega Boga, iz vsega svojega serca, iz vse svoje misli, iz vse svoje duše, iz vseh svojih moči!“ In kedor iz vere živi, jo tudi tako razume in izpolnjuje. On je prepričan, da je vse svoje dušne in telesne moči zato od Boga prejel, da ž njimi Bogu služi; vse njegovo življenje je Bogu posvečeno.

Človeško življenje namreč se različno razodeva: v mislih, čutilih, željah, demišljiji, spominu, razsojevanju in v raznih delih ki jih s telesnimi močmi zveršujemo. Vse to ima človek, krona stvarstva, vsled proste volje v svoji oblasti; vse lahko da, komer hoče, Bogu ali pa satanu; življenje mu je lahko dolga versta hudobij in pregreh, ali pa nevenljiv venec čednosti in dobrih del.

In kolik razloček nastane mej pravičnim, ki iz vere živi in pa mej mlačnim ali celo hodobnim!

Kje ima hudobni naj raji svoje misli, želje, čutila? — Strah je izreči: kaker bi bil obseden obrača — večkrat prav z velik vnemo, ki bi bila pač kaj boljšega vredna — vse svoje dušne moči zoper Boga in zoper bližnjega: kako bi lažje in vspešniše pobožnost in službo božjo zaviral in zmanjševal, kako bi mogel bližnjega

ponižati, goljufati, zatirati, kako bi se dalo zložniše neugnanim strastim streči itd.

Kaj so navadne misli in želje vsakdanjega ali mlačnega kristijana? — Ničemernost; lastna hvala; prijetna potrata časa; dobiček in čast; veselice in gostije brez konca in kraja; reči, ki mu nič mari niso in k pravi sreči prav nič na pomorejo itd.

Kako pa misli in čuti pravični, ki iz vere živi? — Naj raji premišljuje Boga in božje reči; dolžnosti svojega stanu, kako bi jih mogel čedalje zvestejše in v večo slavo božjo izverševati; pripomočke in pota, po katerih bi se greha znebil in obvaroval; dobra dela in čednosti, kako bi si jih več in v večji popolnosti pridobil; kratkost in minljivost vsega časnega; večnost, kateri se z urnim korakom približuje; svoj srečni dom pri nebeškem Očetu; ljubelega Zveličarja, ki je toliko zanj storil; dobre ljudi, zlasti svetnike in svetnice v nebesih, ki mu tolikanj lepe zglede dajejo itd. In na to stran obrača tudi domišljijo, čutila in želje: njegovo serce je pri Bogu, ker je Bog njegov zeklad vsled besed Jezusovih: „kjer je tvoj zaklad, tam je tudi tvoje serce.“

To je pa tudi Jezus povedal, da kakeršno je serce, taka bodo tudi dela: „Od znotraj iz človekovega serca namreč izhajajo hude misli, prešuštva, nečistosti, poboji, tatvine, lakomnosti, hudobije, goljufija, hudobno oko, kletev, napuh, nespamet.“ (Mark. 7, 21. 22.) Enako so dobre misli in želje začetek in studenec najlepših čednosti, brezštevilnih dobrih del, preblagih djanj čiste bogoljubnosti.

Prava ljubezen ne more v sercu skrita ostati, ampak se pokaže v djanju; kedor ljubi Gospoda iz vsega serca, iz vse duše in vse misli, ljubil ga boče tudi iz vseh moči, t. j. izpolnjeval bo zvesto njegovo voljo, njegove zapovedi. In le taka ljubezen je Bogu dopadljiva, samo s tako si moremo večno življenje pridobiti. „Ako me ljubite,“ pravi Jezus, izpolnajte moje zapovedi.“ (Jan. 14, 15.) „Vi ste mi prijatelji, ako storite to, kar vam zapovedujem.“ (Jan. 15, 14.) „Ne vsak, kateri pravi: Gospod, Gospod! pojde v nebeško kraljestvo, ampak, kateri stori voljo mojega Očeta, ki je v nebesih, tisti pojde v nebeško kraljestvo.“ (Mat. 7, 21.) —

Pravični, ki iz vere živi, je torej pred vsem prepričan, da mu vera ne more nič pomagati, ako njenih naukov in zapovedi ne izpolnjuje, ker dobro vé, da le tisti istinito ljubi zapovednika, ki tako dela, kaker velewa. Ke bi imel tako terdno vero, da bi

gore prestavljal, bi mu vendar nič ne pomagala, ke bi ljubezni ne imel, uči sv. apostelj Pavel.

Naša sv. vera n. pr. pravi: „Blager vbogim v duhu, ker njih je nebeško kraljestvo.“ Ako pa kedo želi vse náse spraviti, ter celó goljufa, krivico dela, krade, storjene škode noče poverniti — kaj mu pomaga sv. vera? — ne blager, temuč gorje mu!

Sv. vera nam pravi: „Blager krotkim, blager mirnim, blager vsmiljenim!“ Ako je pa kristijan v besedi in djanju tako prevzet, da skoraj bolj biti ne more; ako nobene stvari ne zna potepeti, krivice nikomer ne prizanosti; ako v vednem kregu in prepiru živi, razsaja in preklinja ter z orožjem svojega bližnjega, svojega brata napada: oh kaj mu bo vera pomagala? — ne blager, ampak gorje takemu neblagemu divjaku! ne otrok božji, temuč satanov otrok je, živ pekel sebi in družim!

Sv. vera nam pravi: „Blager jim, ki so čistega serca, ker bodo Boga gledali.“ Pa kaj bo pomagala vera tistemu, ki ravno narobe dela; ako nobene reči rajše ne premišljuje, nobene reči rajše ne govori in ne piše, kaker nespodobne kvante, ostudne norčije; ako nesraninosti svojega življenja že skoraj prešteti ne more: — oh ne blager, ampak gorjé mu! Boga ne bo gledal, ako se o pravem času ne spreoberne!

In to velja o vseh naukih in zapovedih naše sv. vere — nič nam ne pomagajo, ako se ne izpolnjujejo. Zato nas sv. apostelj Jakob tako lepo opominja: „Ne motite se, preljubi moji bratje — bodite delavci besede božje in ne samo poslušavci, s čemer bi sami sebe zapeljevali. Kaj pomaga, bratje moji, če kedo pravi, da ima vero, del pa nima; ga bo li vera mogla zveličati? Kaker je namreč telo brez duše mertvo, tako je tudi vera brez del mertva. Kedor je samo poslušavec, (razlaga dalje), je podoben človeku, ki ogleduje obraz svojega rojstva v ogledalu; ogleda se namreč in gre in berž pozabi, kakšen je bil.“ Božjo besedo v pridigi zvesto poslušá tudi mlačni, jo morda tudi náse obrača, se čuti zadetega, spozna svoj dušni stan, in z jezikom večkrat Gospodu terdno obljubuje tak kristijan: ali kaker hitro pride iz cerkve, je kmalu vse zopet pozabljeno — ko pride huda skušnjava, ne misli več na Boga.

Vse drugače, kedor iz vere živi! Verske resnice tako prešinejo njegovo serce, da se mu takorekoč v žile in v kosti vtisnejo, da jih ima zmirom pred očmi; pri vseh svojih mislih in željah, pri vsem djanju in nehanju le na to gleda: ali je dovoljeno ali

ni, ali kaj mu sv. vera še posebno svetuje in priporoča?

Pravični dela, kaker je bil Bog naročil izraelskemu ljudstvu po Mozesu, ko je bil deset zapovedi dal na Sinajski gori: „In te besede, ki ti jih denes zapovem, naj bodo v tvojem sercu; in pripoveduj jih svojim otrokom, in premišljuj jih, ko sediš v svoji hiši, ko hodiš po potu, ko se vležeš in ko vstaneš. In priveži si jih ko znamenje na svojo roko in naj ti bodo in migljajo mej tvojimi očmi in zapiši jih na podboje in vrata svoje hiše.“ (V. Moz. 6, 6—9.) Tako tudi pravični kristijan. Če ga huda skušnjava napade, berž se spomni, da je dolžan služiti Bogu, katerega žaliti bi bilo naj večje gorjé, naj večja nesreča. Pričujočnost božja ga predrami; „kako bi bil v stanu vpričo Boga kaj tacega storiti?“ govori in zmaguje! Če hoče njegova izpačena natora razloček delati mej človekom in človekom in se mu sovražne in maščevalne misli vzdigajo in se jeza zbuja v njegovem sercu, berž se spremisli, da so vsi ljudje vstvarjeni po božji podobi, vsi z eno kervjo odrešeni, vsi bratje mej seboj! — Keder ga mika prepovedani sad, ga vabi ničemerni svet sè svojimi stoterimi slepili, ter se mu že težko dozdeva po ternjevi poti proti nebesam — precej mu pred oči stopi kratkost in minljivost vsega posvetnega veselja, nasproti pa dolgost brezkrayne večnosti; pod seboj vidi peklenski ogenj in v njem vse tiste nesrečne, ki niso hoteli druzega časa prav obratiti — nad seboj pa zagleda palmove veje in nevenljive vence, kateri čakajo hrabrega zmagovaveca ter nepreštete trume srečnih bratov in sester, ki se gori veselijo in tudi njega ljubeznjivo mej sé vabijo, ves serčen in pogumen začne sè sv. Katarino Jenoveško moliti rekoč: „Moj Jezus! vse — vse, le nobenega greha ne več!“ In v zaupanju na božjo, Marijino in angeljvarihovo pomoč, kliče sè sveto devico Angelo: „Če pridejo vsi hudobni ljudje na zemlji in vse hudobe iz pekla, me ne bodo napravili, da bi naj manjši greh storila.“

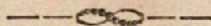
To je živa vera, to se pravi po veri živeti!

Don Pedro Kalderón de la Barka.

Omenili smo že lani, da je bil mej drugimi imenitnimi možmi tudi sloveči španski pesnik Lope de Vega v tretjem redu sv. Frančiška. Glede Kalderóna, najimenitnejšega pesnika tega jezika, to tedaj še ni bilo znano. Letos o priliki dvestoletnice po njegovi smerti, ki se je obhajala z velikimi slovesnostmi po vsem Španskem, pa je barseljonski list „*Rivista Franciscana*“ mej svet dal odlomek testamenta tega slavnega moža, iz katerega je očitno, da je bil tudi le - ta prvi španski pesnik duhovni sin našega svetega očeta Frančiška. Naroča namreč, da naj se njegovo truplo pokoplje spodoblečeno v obleko svetega Frančiška ter prepasano ž njegovim konopcem; za pogrebom pa naj gre dvanajst redovnikov tega svetega očeta in njegov tretji red z odkrito redovno obleko. Svetega Frančiška pri tem imenuje svojega serafinskega očeta: *mi Serafico Padre*, kaker ga more imenovati le, gdor mu je duhovni sin bodi si v 1. ali 3., ali duhovna hči v 2. ali 3. redu. —

Take može je nekedaj svojim prišteval tretji red. Ali je torej sramota biti tretjerednik — terciar?

Kako hočemo obhajati pri nas sedemstoletnico rojstva sv. Frančiška.

Zadnjič smo povedali, kako mislijo v Asizu počastiti sv. Frančiška o njegovi sedemstoletnici, ter povabili Slovence — upamo, da ne bo brez uspeha, — da bi se z drugimi katoličani vred tudi oni vdeležili tega počestčenja s primernimi doneski.

Gotovo so si mislili pri tem mnogi naši blagovoljni bravci, da bi bilo pač lepo, ako bi se o tej priliki tudi pri nas kaj posebnega storilo na čast tako velikega dobrotnika vesoljnega človeštva, častitljivega očeta, ki ima toliko duhovnih otrok tudi mej nami slovenskimi katoličani.

Ali mu hočemo torej tudi mi stavititi spominike iz kamena po naših mestih in terjih? — Lažje nam bo, več nam bo koristilo, bolj bo veselilo tudi svetnika božjega samega, ako mu postavimo

spominik v serca našega naroda, ali bolj razločno rečeno, ako vterdimo, povzdignemo in razširimo mej nami spominik, ki si ga je postavil sam na čast Bogu, v zveličanje vernih, — tretji red. Znano je, kako posebno čislajo naš ljubljeni oče Leon XIII. tretji red sv. Frančiška; namenili so se celo, kaker smo veseli povedali v 9. zvezku našega lista, v kratkem v okrožnem pismu ga priporočiti škofom in vernim vesoljnega katoliškega sveta. Gotovo bo torej po volji in misli tako dobrega pastirja, ako častita slovenska duhovščina zlasti k letu pogostoma govori o svetem Frančišku ter vabi in vodi v njegov tretji red izročene si verne ovčice.

Naj jim blagovolijo pa tudi že letos kaj povedati mnogo spoštovani gospodje in prijatelji naši o „Cvetju z vertov sv. Frančiška“, katero bomo v tretjem letniku, koliker se bo dalo, praznično opravili in se vso mogočo skerbjo in pridnostjo spisavali in vrejevali.

V dozdanjih dveh letnikih je že mnogo brati iz življenja očeta našega Frančiška; vendar je treba zdaj še obširnišega popisa, po katerem se bo celo to sveto življenje moglo do dobrega spoznati in po vseh svojih zaslugah prav ceniti in častiti. V posebnih popisih pride zraven življenje dveh znamenitih mož izmej prvih učencev Frančiškovih, br. Junípera in br. Egidija. O presvetem Sercu Jezusovem se pripravlja veči spis. Skerbeli bomo po tudi zlasti za različne manjše mikavne spodbudne in podučne spiske ter po željah od več strani nam razodetih h koncu vsakega zvezka pristavili zapisnik odpustkov, ki se morejo dobiti v dotičnem mesecu.

Naročnina ostane tudi tretjemu letniku nespremenjena, **70 kr.** brez razločka za vse kraje naše domovine; pošiljati naj se blagovoli, kaker navadno, pod napisom:

Opravništvo „Cvetja“

v frančiškanskem samostanu

v Gorici (Görz).

Priporočilo.

V pobožno molitev se lepo priporočajo:

v. č. P. Bruno Jesih, mašnik 1. reda sv. Frančiška, župni oskerbnik in superior pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah, vmerli v Gradcu;

nadalje rajni tretjeredniki Ruške fare (Maria Rast) na Štajerskem: Miha Potočnik, star 85 let, njega žena Mica Potočnik, stara 82 let, Marija Drozeg, stara 67 let, Blaž Raner, star 58 let, in tretjerednica skupščine nazareške: Jera Pirnat;

naposled dve nevarno bolni osebi na Štajerskem.

Ko pobožno berilo zlasti za mesec listopad priporočamo lepe molitvene bukvice „Pomoč dušam v vicah“. Dobivajo se pri „Katoliški družbi“ v Ljubljani (stari terg, št. 13) po 50 kr. terdo vezane; v platnu lično vezane veljajo 65 kr., z úsenjati herbtom 70 kr., vse v úsenju 75 kr., sè zlato obrezo 1 gld. 10 kr.

O d g o v o r

svetega očeta Leona XIII.

na vdanostno pismo naših slovenskih romarjev.

*Ljubljenim sinovom dekanu Mateju Kožuhu in drugim Slovencev
v pismu 20. rožnega cveta 1881 podpisanim v Ljubljano.*

Ljubljeni sinovi, pozdrav in apostoljski blagoslov!

Mej premnogimi spričevanji vdanosti in ljubezni, ki so Nam jih nedavno izkazali slavenski katoliški narodi, smo s posebnim tolažilom in veseljem sprejeli Vaše pismo, ljubljeni sinovi! v katerem ste z najpriljudnišimi besedami razodeli občutke Slovencev do svetega Stola. Dobro znana so nam že bila ta čutila; ali vendar Nam je bilo silno prijetno prejeti ta novi dokaz najtesnejše edinstnosti Slovencev z rimskim prestolom, kateri kaker so mej drugimi slavenskimi rodovi bliže tej Cerkvi, ki je vseh cerkev mati in učenica, tako so drugim svetili sè zvestobo in stanovitnostjo v pravi veri. Mi tedaj Vam za to predrago djanje naznanjamo največo zahvalo in pri Bogu zastavljamo posrednika sveta brata Cirila in Metoda, Slovenov aposteljna, da naj Vaše brate nekatiške Slovence, ako so še kateri taki, v edini Kristusov ovčjak pripeljati in nad Vas vse bogastvo svoje milosti razliti blagovoli. Kaker poroštvo teh nebeskih darov in pričo posebne Naše ljubezni do Vas, Vam vsem posameznim apostoljski blagoslov se vso priserčnostjo v Gospodu podeljujemo.

Dano v Rimu pri sv. Petru 15. kimavca 1881, Našega papeštva četerto leto.

Leon papež XIII.